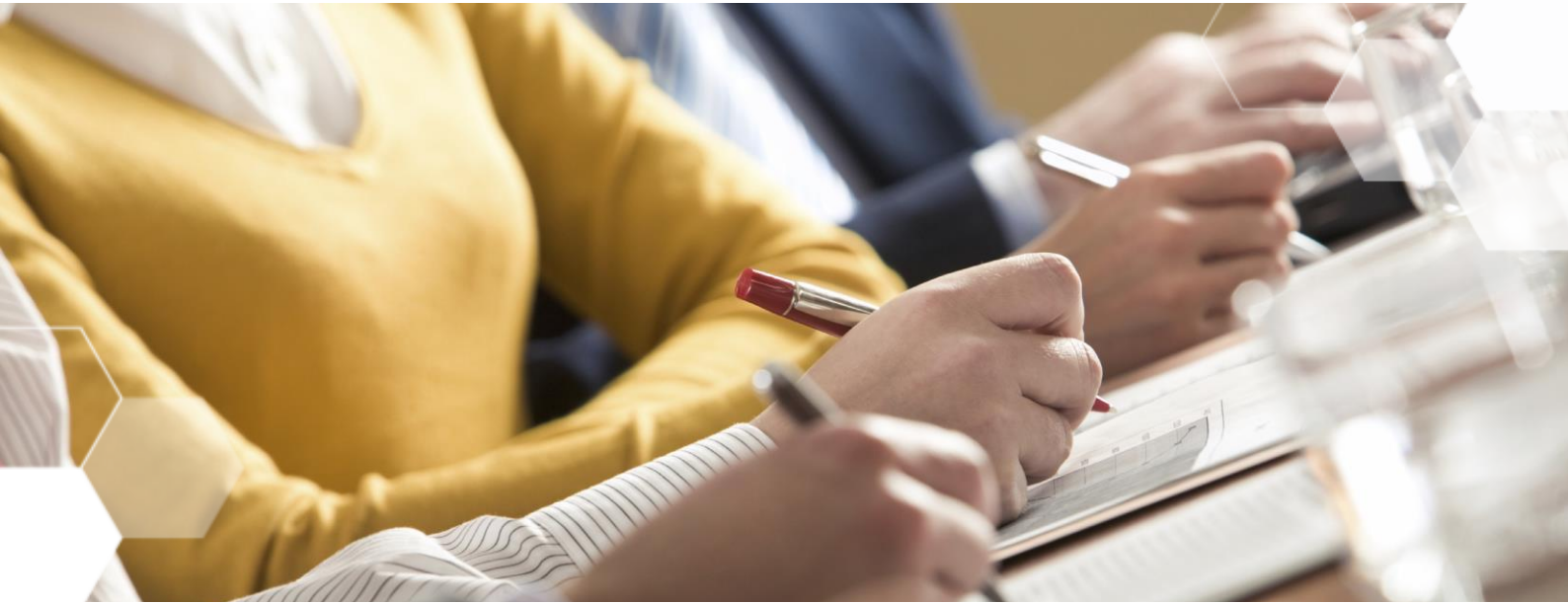

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

Gemeentelijke ondersteuningsbehoefte Rapport

Roxanne de Vreede, Madelein van der Velden

Zoetermeer, 31 oktober 2016

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Managementsamenvatting

In opdracht van het Ministerie van OCW inventariseerde Panteia de ondersteuningsbehoefte van gemeenten ten aanzien van het toekomstige ondersteuningstraject in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid. Het huidige ondersteuningstraject van het consortium van Sardes, Oberon en de CED-groep eindigt eind 2016. In het voorjaar van 2017 start een nieuw ondersteuningstraject. De resultaten van dit onderzoek zullen gebruikt worden als input voor de aanbesteding van het toekomstige ondersteuningstraject door het Ministerie van OCW.

De inventarisatie is uitgevoerd door middel van een steekproef van 75 gemeenten uit de totale populatie van 341 gemeenten die Rijkssubsidie ontvangen voor hun gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid (goab). Door middel van telefonische vraggesprekken door het veldwerkapparaat van Panteia, zijn de gemeenten bevroegd over 2 hoofdthema's:

1. Het huidige ondersteuningstraject (bekendheid en ervaring met het traject)
2. Het toekomstige ondersteuningstraject (vorm en inhoud van het traject)

De belangrijkste resultaten zoals deze ook staan vermeld in hoofdstuk 2 van dit rapport zijn:

M.b.t. het huidige ondersteuningstraject

- Het huidige ondersteuningstraject is bekend bij alle gemeenten, maar niet alle onderdelen zijn even bekend onder de gemeenten. De bekendheid van de light-liaisons onder G86 en kleine(re) gemeenten is niet erg groot.
- Op 2 kleine(re) gemeenten na hebben alle gemeenten in de steekproef gebruik gemaakt van tenminste een van de activiteiten in het ondersteuningsaanbod. Er wordt vooral veel gebruik gemaakt van de G37- en regio-bijeenkomsten, de handreikingen, website en de nieuwsbrieven.
- De activiteiten hebben volgens de overgrote meerderheid van gemeenten allen een toegevoegde waarde. De website scoort op dit criterium echter lager dan de andere activiteiten. Een behoorlijk deel van de gemeenten vindt op de website niet de informatie die zij nodig heeft.
- Het totale aanbod wordt door een grote meerderheid van de gemeenten beschouwd als 'precies goed'.

M.b.t. het toekomstige ondersteuningstraject

- Bijna alle G37 en G86 gemeenten hebben in de toekomst behoefte aan een nieuw ondersteuningstraject, tegenover twee derde van de kleine(re) gemeenten. Voor de overige kleine(re) gemeenten is dit 'misschien' het geval.
- De **vorm van ondersteuning** waar de meeste gemeenten veel behoefte aan hebben is een duidelijke website met bruikbare informatie. Verder is er een uitgesproken behoefte aan fysieke bijeenkomsten, handreikingen/brochures en nieuwsbrieven. Aan (light-)liaisons is enige behoefte onder de gemeenten.
- Andere **vormen van ondersteuning** waar men vooral behoefte aan heeft zijn: ondersteuning bij financiële zaken en sparringsessies met collega-ambtenaren, beleidsmakers en/of de ondersteuningsbureaus o.a. op het gebied van innovatie en het uitwisselen van best practices.
- De meeste gemeenten hebben een informatiebehoefte t.a.v. het inzichtelijk maken van het bereik (i.e. monitoring en resultaatmeting) van het beleid en de genomen acties. Ook op het gebied van het bevorderen van ouderbetrokkenheid, de toestroom van vluchtelingenpeuters, het toezicht op vve, het realiseren van een doorlopende lijn tussen voorschool en basisschool en de inzet van hbo'ers in de

voorschool ligt er bij de meeste gemeenten een behoefte aan extra informatie / ondersteuning.

- Inhoudelijke thema's die een groot aantal gemeenten terug zouden willen zien in het toekomstige ondersteuningsaanbod zijn: specifieke informatie over (de combinatie van) vve, IKC's en zorg, de specifieke situatie bij kleine(re) gemeenten en informatie over vernieuwingen in wet- en regelgeving en plannen vanuit het Ministerie.
- Voor kleine gemeenten is het niet een heel aantrekkelijke optie om gekoppeld te worden aan een G37-gemeente die als mentor kan dienen. Zij vergelijken zich liever met gemeenten van gelijke grootte waar de problematiek van onderwijsachterstanden enigszins vergelijkbaar is. Veel gemeenten, ook de grote(re) gemeenten zeggen voor zo'n initiatief niet veel tijd te hebben.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Doel	7
1.3 Methode van onderzoek	8
1.4 Steekproef	8
1.5 Vragenlijst	9
1.6 Analyse	10
2 Resultaten van het onderzoek	11
2.1 Algemeen	11
2.2 Het bestaande ondersteuningstraject	12
2.3 Het toekomstige ondersteuningstraject	15
Bijlagen	24
Bijlage 1 Vragenlijst	24
Bijlage 2 Populatie	30
Bijlage 3 Wensen toekomstig ondersteuningstraject	31
Bijlage 4 Extra online open antwoorden	33

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Er zijn verschillende partijen die een rol spelen bij het bestrijden van leerachterstanden. Centraal hierin staan de landelijke en lokale overheid, het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen. De landelijke overheid geeft de wettelijke kaders aan en stelt middelen beschikbaar voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid door gemeenten. Gemeenten hebben een verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod in volume, spreiding en kwaliteit voor kinderen met een risico op een taalachterstand binnen de gemeente.

Het rijk stelt voor onderwijsachterstandenbeleid een specifieke uitkering beschikbaar aan gemeenten. Gemeenten kregen de afgelopen jaren jaarlijks € 361 miljoen. Dit geld is bestemd voor voorschoolse educatie, schakelklassen, zomerscholen en andere taal-bevorderende activiteiten. Sinds 2012 geldt voor de 37 grote gemeenten (G37) een aanvullend ondersteuningstraject waarin de gemeenten op het gebied van kennis, praktische handvatten en kennisuitwisseling worden ondersteund door een consortium vanuit Sardes, Oberon en de CED-groep. De kwaliteit van het onderwijsachterstandenbeleid is zowel in grote(re) als kleine(re) gemeenten toegenomen, al blijft de kwaliteit binnen de overige gemeenten duidelijk achter bij de sterke groei in kwaliteit binnen de G37-gemeenten. Waar binnen middelgrote en kleine(re) gemeenten specifieke problematiek speelde zijn sommige gemeenten reeds meegenomen in het bestaande ondersteuningstraject en werden er bijvoorbeeld naast de G37-bijeenkomsten ook regionale Kenniskringen voor de overige gemeenten georganiseerd.

Voor 2016 is de focus van de ondersteuning meer komen te liggen op de kleinere gemeenten. Het ministerie van OCW is voornemens om de komende jaren deze lijn door te trekken, zonder daarbij voorbij te gaan aan de ondersteuningsbehoefte bij de G37. Nu het huidige ondersteuningstraject dit jaar definitief afloopt en in januari 2017 een nieuw ondersteuningstraject van start gaat is er de mogelijkheid om deze ondersteuning optimaal aan te laten sluiten bij de ondersteuningsbehoefte van alle gemeenten (met specifieke aandacht voor de kleine(re) gemeenten). Het Ministerie wil inzichtelijk hebben aan welke inhoudelijke ondersteuning men behoefte heeft en in welke vorm de gemeenten deze ondersteuning zouden willen ontvangen.

1.2 Doel

Het doel van het onderzoek is om onder gemeenten te inventariseren wat hun specifieke ondersteuningsbehoefte is ten aanzien van het onderwijsachterstandenbeleid binnen hun gemeente. Gemeenten worden gevraagd naar hun ervaringen met het huidige ondersteuningstraject en geven aan wat zij graag terug zien komen in het toekomstige ondersteuningstraject op 2 fronten: a) de vorm van de ondersteuning en b) de inhoudelijke thema's binnen de ondersteuning. Op deze wijze worden gemeenten vroegtijdig betrokken bij de mogelijke invulling van het toekomstige ondersteuningstraject. Dit ondersteuningstraject zal zoals gezegd een vervolg geven aan het huidige ondersteuningstraject van het consortium van Sardes, Oberon en de CED-groep. De resultaten van dit onderzoek zullen gebruikt worden als input voor de aanbesteding van het toekomstige ondersteuningstraject door het Ministerie van OCW.

1.3 Methode van onderzoek

Voor deze snelle inventarisatie is gekozen voor een aanpak waarbij het zwaartepunt ligt bij een grootschalige dataverzameling door middel van een **telefonische enquête** onder beleidsmedewerkers binnen de gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het onderwijsachterstandenbeleid in hun gemeente (i.e. verantwoordelijk voor vroeg- en voorschoolse educatie (vve), schakelklassen en zomerscholen).

Daarbij voeren wij vooraf **diepte-interviews** met beleidsmedewerkers onderwijsachterstandenbeleid (oab) van enkele gemeenten. In deze semigestructureerde diepte-interviews verkrijgen wij meer informatie over de stand van zaken met betrekking tot het oab binnen de betreffende gemeente, de uitdagingen waar de gemeente binnen het oab mee te maken krijgt en de hulpvragen/ ondersteuningsbehoefte die al dan niet aanwezig is binnen de gemeente. Op deze wijze voeren wij een controle uit op de voorgenomen vragen voor de telefonische enquête. Worden er nieuwe thema's genoemd in de diepte-interviews? Zijn de vragen helder en eenduidig?

1.4 Steekproef

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle gemeenten die rijksbudget krijgen voor hun gemeentelijk achterstandenbeleid (goab). In de steekproef zijn in principe alle gemeenten betrokken maar met een oververtegenwoordiging van kleine(re) gemeenten (zie hieronder bij steekproefgrootte en quoterings uitgewerkt), aangezien in het toekomstige ondersteuningstraject meer gaat worden ingezet op de kleinere gemeenten. Het Ministerie heeft een lijst beschikbaar gesteld van gemeenten die een rijksbudget ontvangen voor het goab.

Daarnaast was er vanuit het Ministerie een lijst beschikbaar van gemeenten die met de huidige ondersteuning bereikt worden; de G37-gemeenten en de 96 gemeenten die volgens het consortium deelnamen aan de regionale Kenniskringen. Van deze gemeenten was in ieder geval een contactpersoon bekend en van de G37-gemeenten hadden wij tevens de beschikking over (directe) telefoonnummers van de contactpersonen.

Uit de lijst van in totaal 341 gemeenten (minus de 3 gemeenten die vertegenwoordigd waren in de diepte-interviews) heeft Panteia een steekproef getrokken waarin gemeenten uit heel Nederland evenredig vertegenwoordigd zijn.

1.4.1 Quoterings steekproef

Voor aanvang van de dataverzameling is een adressenbestand door Panteia opgesteld. Op basis van de postcodes zijn de gemeenten geplaatst in een van de landelijke regio's¹. Daarnaast is voor elk adres het inwonersaantal van de gemeente ingevoegd en is met behulp van deze informatie de onderzoekspopulatie in kaart gebracht naar zowel regio's als grootteklassen (i.e. G37, G86 of overige gemeenten). Uitgaande van de wensen van het Ministerie om een oververtegenwoordiging van kleine(re) gemeenten te hebben én de G4-gemeenten te betrekken is de onderstaande quoterings naar regio's en grootteklassen gemaakt. Het streven was om netto 100 gemeenten telefonisch te enquêteren.

¹ Wij hanteerden hiervoor de Nielsen-regio's, zie voor de indeling o.a. Tabel 1.

Tabel 1. Quotering steekproef

Nielsen-regio's	G37	G86	Overig	Totaal
I. De 3 grote steden* plus randgemeenten	4	5	12	20
II. Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (exclusief Nielsen I gemeentes)	2	5	12	20
III. Groningen, Friesland en Drenthe	2	5	13	20
IV. Overijssel, Gelderland en Flevoland	2	5	13	20
V. Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	2	5	13	20
	12	25	63	100

Noot. * Rotterdam, Amsterdam en Den Haag

Het streefaantal van netto 100 gesprekken is uiteindelijk niet behaald. Naar aanleiding van de proefgesprekken bleek de netto-gesprekstijd van 10 minuten erg krap te zijn, zeker n.a.v. het proefgesprek met de kleine(re) gemeente dat ruim 16 minuten duurde. Naar aanleiding van de eerste twee beldagen door het Panteia callcenter is de berekening naar beneden bijgesteld naar 90 gesprekken. Uiteindelijk bleek deze inschatting té optimistisch. Door de oververtegenwoordiging van kleine(re) gemeenten bleef de gemiddelde gesprekstijd té hoog, waardoor er uiteindelijk 75 gesprekken zijn gevoerd (zie voor de steekproefverdeling paragraaf 2.2).

1.5 Vragenlijst

De telefonische vragenlijst is tot stand gekomen op basis van het startgesprek met het Ministerie van OCW en voorgaand onderzoek². Ter ondersteuning aan het opstellen van de definitieve telefonische vragenlijst zijn er 2 controlestappen ingebouwd:

- 1) Diepte-interviews
- 2) Telefonische proefgesprekken

1.5.1 Diepte-interviews

In de aanloop naar de definitieve vragenlijst zijn diepte-interviews afgenomen bij enkele gemeenten³. In deze gesprekken zijn de stand van zaken, de uitdagingen en de hulpbehoefte binnen het oab van de betreffende gemeente besproken. Tevens is gekeken of de vraagformulering en de onderwerpen van de vragenlijst aansluit bij de praktijk van de gemeenten. Aan de hand van de diepte-interviews zijn passende antwoordcategorieën geconstrueerd voor de vragen die in de vragenlijst zijn opgesteld.

1.5.2 Telefonische proefgesprekken

Door middel van telefonische proefgesprekken door het callcenter van Panteia, is de telefonische vragenlijst verder verbeterd. Zowel de betrokken onderzoekers als de opdrachtgevers vanuit het Ministerie van OCW waren bij de proefgesprekken

² O.a. Van Oploo, M., Stroeker, N. & De Vreede, R. (2013). Ondersteuning G37: Audit implementatietraject VVE, schakelklassen en zomerscholen. Panteia in opdracht van het Ministerie van OCW.

³ Deze gemeenten waren een G86-gemeente en een overige gemeente, waarbij in het gesprek met deze overige gemeente ook de situatie is besproken van de gemeenten waarmee zij ambtelijk gefuseerd zijn. In die zin zijn twee gemeenteambtenaren geïnterviewd en is informatie verkregen over de situatie bij een drietal gemeenten.

aanwezig. Gezamenlijk zijn knopen doorgehakt over het inkorten, het herformuleren en schrappen of toevoegen van vragen en/of antwoordcategorieën. Er zijn drie proefgesprekken gevoerd, hieronder waren zowel een G37-gemeente, een G86-gemeente als een kleine(re) gemeente.

1.5.3 Definitieve vragenlijst

De onderwerpen die in de vragenlijst aan bod komen zijn:

- Het huidige ondersteuningstraject
  - De bekendheid met het huidige ondersteuningstraject
  - De ervaring met het huidige ondersteuningstraject (i.e. omvang aanbod, waardering/toegevoegde waarde activiteiten)
- Het toekomstige ondersteuningstraject
  - Vorm van het toekomstige ondersteuningstraject
  - Inhoud van het toekomstige ondersteuningstraject

Naast de vragenlijst, opgenomen als bijlage 1 opgenomen bij deze rapportage, is er een **digitale wensenlijst** geconstrueerd. Gemeenten die veel ideeën en plannen hebben met betrekking tot het huidige of toekomstige ondersteuningstraject (meer dan gedurende de telefonische ondervraging aan bod kon komen) krijgen zo de gelegenheid om deze ideeën alsnog mee te geven. Indien een gemeente aan het einde van het vraaggesprek niet alle ideeën die hij heeft kon meegeven in het gesprek ontvangt de gemeente desgewenst, per mail, een link naar een online wensenlijst.

Deze lijst geeft de gemeenten de ruimte (en de tijd) om alle eigen ideeën en plannen te beschrijven en opmerkingen mee te geven aan het Ministerie. Panteia heeft de digitale wensen verzameld, en integraal toegevoegd als bijlage 4 aan de rapportage. Deze bijlage met aanvullende wensen en ideeën moet vooral gezien worden als een supplement, en biedt het Ministerie mogelijk aanvullende inzichten. Het bewerken en analyseren van deze bijlage was geen onderdeel van dit onderzoek.

1.6 Analyse

De verkregen data is geanalyseerd met het computerprogramma SPSS. Aan de hand van SPSS zijn frequentieverdelingen en kruistabellen gemaakt naar grootteklasse, regio en eventuele andere interessante achtergrondvariabelen. Per vraag is een tabel gemaakt waarin duidelijk wordt hoeveel procent van de gemeenten voor bepaalde antwoordcategorieën heeft gekozen. Deze tabellen zijn uitgesplitst naar gemeentegrootte, zodat de verschillen tussen de gemeenten inzichtelijk zijn. Aan de hand van deze tabellen is een managementsamenvatting gemaakt waarin de belangrijkste resultaten worden belicht.

De resultaten van het onderzoek worden in hoofdstuk 2 besproken. In de bijlagen zijn de vragenlijst, informatie over de onderzoekspopulatie en de antwoorden op de extra online-vragenlijst toegevoegd.

2 Resultaten van het onderzoek

2.1 Algemeen

Panteia heeft in totaal 75 telefonische vraaggesprekken gevoerd. Van deze uiteindelijke steekproef is de verdeling in grootteklassen (i.e. G37, G86 of kleine(re) gemeente) als volgt uitgevallen (zie tabel 2).

Tabel 2 Aantal telefonisch vraaggesprekken

Grootteklassen	Aantal gesprekken	Percentage in steekproef	Percentage grootteklassen in de populatie
G37	11	14,7%	10,85%
G86	17	22,7%	25,22%
Kleine(re) gemeente	47	62,7%	63,93%
Totaal	75	100%	100%

Noot. Door afrondingsverschillen komen de totalen soms niet precies uit op 100%.

Alle G4-gemeenten zijn vertegenwoordigd in de G37-grootteklasse. Zoals blijkt uit tabel 2 komt de verdeling in grootteklassen in de steekproef aardig overeen met de verdeling in grootteklassen in de gehele populatie van 341 gemeenten. De uiteindelijke steekproef onder gemeenten en de verdeling onder regio's en grootteklassen is als volgt (zie tabel 3).

Tabel 3 Verantwoording steekproef

Nielsen-regio's	G37	G86	Overig	Totaal steekproef	Totaal Onderzoekspopulatie
I. De 3 grote steden plus randgemeenten	36,4%	11,8%	0,0%	8,0%	4,40%
II. Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (exclusief Nielsen I gemeentes)	27,3%	29,4%	25,5%	26,7%	29,60%
III. Groningen, Friesland en Drenthe	0,0%	11,8%	21,3%	16,0%	14,10%
IV. Overijssel, Gelderland en Flevoland	27,3%	17,6%	25,5%	24,0%	23,20%
V. Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	9,1%	29,4%	27,7%	25,3%	28,70%
	100%	100%	100%	100%	100%

Uit tabel 3 blijkt dat de steekproefverdeling naar rato past bij de verdeling van de totale populatie. We kunnen dus zeggen dat de steekproef een goede afspiegeling geeft van de populatie. Te zien is dat in de uiteindelijke steekproef Nielsen-regio I wel ondervertegenwoordigd is. Dit komt omdat in deze regio slechts 5 kleine(re) gemeenten vertegenwoordigd zijn.

De rol van het onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente hebben respondenten beoordeeld op een schaal van 1 tot 10. Gemiddeld genomen neemt het onderwijsachterstandenbeleid binnen de gemeente een aardig tot behoorlijk grote rol aan.

Tabel 4 Grootte rol achterstandenbeleid binnen gemeenten

Grootteklassen	Gemiddelde score	Scores lopen uiteen van:
G37	8,7	7 - 10
G86	8,3	5 - 10
Kleine(re) gemeente	7,0	1 - 10
Totaal gemiddelde	7,6	

Voor de G37 is deze rol zoals verwacht het grootst, al doen de G86-gemeenten hier nauwelijks voor onder (slechts bij 1 van de G86-gemeenten wordt de rol ingeschat op een '5'). Binnen de kleine(re) gemeenten speelt het onderwijsachterstandenbeleid (oab) een minder prominente rol. Bij 1 kleine(re) gemeente speelt het oab eigenlijk geen/amper een rol (score 1). Er zijn 8 gemeenten die de rol van het oab een heel grote rol speelt (score 10); dit zijn zowel G37 gemeenten (n = 2), G86-gemeenten (n = 2) als kleine(re) gemeenten (n = 4). Het is dus zeker een thema dat de gemoederen binnen de gemeenten bezig houdt.

In de volgende paragrafen behandelen de resultaten van de vragenlijst op de volgende onderwerpen:

- Het huidige ondersteuningstraject
  - De bekendheid met het huidige ondersteuningstraject
  - De ervaring met het huidige ondersteuningstraject (i.e. omvang aanbod, waardering/toegevoegde waarde activiteiten)
- Het toekomstige ondersteuningstraject
  - Vorm van het toekomstige ondersteuningstraject
  - Inhoud van het toekomstige ondersteuningstraject

Waar mogelijk zetten wij de antwoorden van de G37, G86 en kleine(re) gemeenten naast elkaar om zo een compleet beeld van de inventarisatie te kunnen geven.

2.2 Het bestaande ondersteuningstraject

2.2.1 De bekendheid met het huidige ondersteuningstraject

De gemeenten zijn gevraagd of zij van de diverse activiteiten binnen het ondersteuningstraject gehoord hebben, en zo ja, of zij hier ook gebruik van hebben gemaakt c.q. aan hebben deelgenomen.

Tabel 5 Bekendheid met activiteiten van het huidige ondersteuningstraject

Grootteklassen	G37		G86		Kleine(re) gem.		Totaal alle gemeenten	
	Van gehoord	Gebruikt	Van gehoord	Gebruikt	Van gehoord	Gebruikt	Van gehoord	Gebruikt
Regio-/G37-bijeenkomsten	100%	100%	100%	88,2%	95,7%	77,8%	97,3%	88%
(Light-)Liaisons	100%	90,9%	35,3%	16,7%	25,5%	16,7%	38,7%	17,3%
Handreikingen	90,9%	60%	94,1%	100%	91,5%	86%	92%	78,7%
Website	81,8%	88,9%	88,2%	93,3%	66%	83,9%	73,3%	64%
Nieuwsbrieven*	-	-	94,1%	93,8%	76,6%	88,9%	81,3%**	73,3%**
Subkringen vluchtelingenpeuters*	-	-	88,2%	40%	61,7%	25,9%	68,8%**	20,3%**

Noot. * Nieuwsbrieven en subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters maakten geen onderdeel uit van het ondersteuningsaanbod aan de G37-gemeenten. ** Percentage van het totaal van 64 overige gemeenten (i.e. G86- en overige gemeenten).

Van gehoord

Alle 75 bevraagde gemeenten zijn bekend met het huidige ondersteuningstraject. Hiervan zijn de regio- /G37-bijeenkomsten zeer goed bekend onder alle gemeenten, slechts 2 kleine(re) gemeenten hebben hier niet eerder van gehoord. Ook de handreikingen zijn goed bekend. De website is goed tot redelijk bekend onder de gemeenten. Vooral onder de kleine(re) gemeenten is de bekendheid wat minder; 16 gemeenten waren niet bekend met de website.

Een stuk minder goed bekend zijn de (light-)liaisons; 1 G37-gemeente, 11 G86-gemeenten en 35 kleine(re) gemeenten hadden hier niet eerder van gehoord. Onder de G86 en kleine(re) gemeenten zijn de nieuwsbrieven en subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters redelijk tot erg goed bekend.

Gebruik van gemaakt

Op twee kleine(re) gemeenten na hebben alle gemeenten gebruik gemaakt van tenminste 1 activiteit binnen het huidige ondersteuningsaanbod. Waar de regio-/G37-bijeenkomsten bekend zijn worden deze ook goed bezocht; slechts 2 G86-gemeenten en 10 kleine(re) gemeenten maken geen gebruik van de regio-bijeenkomsten. De handreikingen worden vooral door de G86- en kleine(re) gemeenten geraadpleegd, G37-gemeenten doen dit iets minder. Wanneer de website bekend is blijkt deze ook wel te worden bezocht; 1 G37-gemeente, 1 G86-gemeente en 5 kleine(re) gemeenten die de website kennen hebben de site nog nooit bezocht.

Van de liaisons wordt door bijna alle bevraagde G37-gemeenten gebruik gemaakt; 1 gemeente deed dit niet. De light-liaisons worden door de overige gemeenten niet echt gebruikt; slechts 1 G86-gemeente en 2 kleine(re) gemeenten gaven aan wel contact te hebben gehad met een light-liaison. De nieuwsbrieven worden door de overige gemeenten wel gelezen. Van de overige gemeenten blijken in totaal 13 gemeenten gebruik te maken van de subkringen voor vluchtelingenpeuters (i.e. 6 G86-gemeenten en 7 kleine(re) gemeenten).

Geen gebruik gemaakt

De twee kleine(re) gemeenten die geen gebruik hebben gemaakt van het ondersteuningstraject geven aan dit niet te doen omdat het onderwerp binnen de gemeente

nauwelijks speelt of dat zij op hun eigen wijze invulling hebben gegeven aan het taalachterstandsbeleid.

2.2.2 De ervaring met het bestaande ondersteuningstraject

De gemeenten zijn gevraagd naar de toegevoegde waarde van de activiteiten waar zij aan hebben deelgenomen c.q. gebruik van hebben gemaakt. De G37-gemeenten gaven dit aan d.m.v. een ja of een nee. De overige gemeenten zijn gevraagd een beoordeling te geven op een schaal van 1 – 10. Het is vooral de website die minder goed wordt beoordeeld als de andere activiteiten.

Tabel 6 Toegevoegde waarde activiteiten huidige ondersteuningstraject

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>
<i>Toegevoegde waarde van ...</i>	<i>% Ja</i>	<i>Gem. score (1-10)</i>	<i>Gem. score (1-10)</i>
Regio-/G37-bijeenkomsten	81,8%	7	7
(Light-)Liaisons	72,7%	8	7
Handreikingen	60%	7	7
Website	50%	6	6
Nieuwsbrieven*	-	7	7
Subkringen	-	8	7
vluchtelingenpeuters*			

Noot. Alleen de gemeenten die van de activiteiten gebruik hebben gemaakt beoordeelden de toegevoegde waarde. * Nieuwsbrieven en subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters maakten geen onderdeel uit van het ondersteuningsaanbod aan de G37-gemeenten.

De gemeenten zijn daarnaast specifiek gevraagd naar hun ervaringen met de bijeenkomsten, de liaisons en de website.

Tabel 7 Ervaringen met bijeenkomsten, liaisons en de website

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal alle gem.</i>
Sluiten de bijeenkomsten aan bij de ondersteuningsbehoefte?				
	n = 11	n = 15	n = 35	n = 61
Ja	72,7%	93,3%	77,1%	80,3%
Nee	27,3%	6,7%	22,9%	19,7%
Voelt u zich geholpen door de (light-)liaisons?				
	n = 10	n = 1	n = 2	n = 13
Ja	80%	100%	100%	84,6%
Nee	10%	0%	0%	7,7%
Ik heb amper tot geen contact gehad met de (light-)liaisons	10%	0%	0%	7,7%
Vindt u op de website de informatie die u nodig heeft?				
	n = 7	n = 14	n = 26	n = 47
Ja	42,9%	64,3%	57,7%	57,4%
Nee	42,9%	21,4%	23,1%	25,6%
Ik bezoek de website (bijna) nooit	14,3%	14,3%	19,2%	17%

Noot. n = het aantal gemeenten die van de activiteiten gebruik hebben gemaakt en deze vraag heeft beantwoord.

11 gemeenten vonden de bijeenkomsten niet aansluiten bij hun behoefte; 3 G37-gemeenten, 1 G86-gemeente en 8 kleine(re) gemeenten. Een G37-gemeente gaf aan zich niet geholpen te voelen door de liaison. 12 Gemeenten vinden op de website niet de informatie die zij nodig hebben; 3 G37-gemeenten, 3 G86-gemeenten en 6 kleine(re) gemeenten. 8 Gemeenten gaven aan de website (bijna) nooit te bezoeken; 1 G37-gemeente, 2 G86-gemeenten en 5 kleine(re) gemeenten.

Totale aanbod

Gevraagd naar de aangeboden hoeveelheid ondersteuning binnen het huidige ondersteuningsaanbod (zie tabel 8) vinden de meeste gemeente dit precies goed. 7 gemeenten vinden dat er te veel wordt aangeboden (i.e. 3 G37-gemeenten en 4 kleine(re) gemeenten), tegenover 11 gemeenten die aangeven juist meer aanbod te willen (i.e. 2 G37-gemeenten, 3 G86-gemeenten en 6 kleine(re) gemeenten).

Tabel 8 Waardering totale aanbod in het huidige ondersteuningstraject

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
<i>Waardering totale aanbod</i>				
	n = 11	n = 17	n = 44	n = 72
Te veel	27,3%	0%	9,1%	9,7%
Precies goed	54,5%	82,4%	77,3%	75%
Te weinig	18,2%	17,6%	13,6%	15,3%
Totaal	100%	100%	100%	100%

2.3 Het toekomstige ondersteuningstraject

De gemeenten zijn gevraagd of zij in de toekomst behoefte denken te hebben aan het nieuwe ondersteuningstraject dat in het voorjaar van 2017 start. Slechts 2 gemeenten geven aan hier geen behoefte aan te hebben; 1 G37-gemeente en 1 kleine(re) gemeente). Een G86-gemeente en 16 kleine(re) gemeenten denken hier misschien behoefte aan te hebben.

Tabel 9 Behoeftte aan het nieuwe ondersteuningstraject

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
<i>Waardering totale aanbod</i>				
	n = 11	n = 17	n = 46	n = 74
Ja	90,9%	94,1%	63%	74,3%
Nee	9,1%	0%	2,2%	2,7%
Misschien	0%	5,9%	34,8%	23%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Geen behoefte

Een kleine(re) gemeente die geen behoefte denkt te hebben aan een nieuw traject geeft aan dat zij zelf een specialist hebben ingehuurd die alle benodigde kennis al in huis heeft. Een G37-gemeente geeft aan een van de voorlopers te zijn van kwaliteitsbeleid en vve en daardoor zelf al veel kennis te hebben, waardoor ondersteuning niet nodig is.

Van de twee kleine(re) gemeenten die niet hebben deelgenomen aan het huidige traject zegt een gemeente geen behoefte te hebben aan het nieuwe ondersteuningstraject, aangezien er een gemeentelijke herindeling plaats gaat vinden. De andere gemeente zegt misschien wel behoefte te hebben aan een nieuw ondersteuningstraject.

2.3.1 Vorm van het toekomstige ondersteuningstraject

Voor een zevental activiteiten zijn de gemeenten⁴ gevraagd aan te geven of zij hier meer of minder behoefte aan zouden hebben in het toekomstige aanbod.

Bijna alle gemeenten zeggen behoefte te hebben aan een duidelijke website met bruikbare informatie. 52 van de (in dit geval) 71 gemeenten zeggen hier veel behoefte aan te hebben.

Tabel 10 Vorm van ondersteuning – Website

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
Duidelijke website met bruikbare informatie				
	n = 10	n = 16	n = 45	n = 71
Veel behoefte	80%	82,4%	66,7%	72,2%
Enige behoefte	20%	17,6%	22,2%	20,8%
Neutraal	0%	0%	11,1%	6,9%
Geen enkele behoefte	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%

De meeste gemeenten (n = 51) zeggen enige of veel behoefte te hebben aan (de mogelijkheid om) een (light-)liaison (te raadplegen). 10 gemeenten zeggen hier geen enkele behoefte aan te hebben.

Tabel 11 Vorm van ondersteuning – Liaisons

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
Liaisons (i.e. experts die een gemeente kan benaderen wanneer zij vragen heeft)				
	n = 10	n = 16	n = 45	n = 71
Veel behoefte	10%	6,2%	22,2%	16,9%
Enige behoefte	70%	62,5%	48,9%	54,9%
Neutraal	0%	18,8%	15,6%	14,1%
Geen enkele behoefte	20%	12,5%	13,3%	14,1%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Brochures / handreikingen zijn ook een onderdeel dat gemeenten graag terugzien in het nieuwe ondersteuningstraject. Maar liefst 61 gemeenten zeggen hier enige tot veel behoefte aan te hebben (zie tabel 12).

⁴ Enkele gemeenten hebben deze vraag niet gekregen omdat zij geen behoefte dachten te hebben aan een nieuw ondersteuningstraject, andere gemeenten gaven op de vraag als antwoord 'weet niet' en zijn in de tabellen 10 – 16 niet meegenomen.

Tabel 12 Vorm van ondersteuning – Brochures/handreikingen

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Brochures/handreikingen				
	n = 10	n = 17	n = 45	n = 72
Veel behoefte	30%	47,1%	42,2%	41,7%
Enige behoefte	40%	35,3%	46,7%	41,1%
Neutraal	10%	17,6%	4,4%	8,3%
Geen enkele behoefte	20%	0%	6,7%	6,9%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Fysieke bijeenkomsten zijn een gewild onderdeel van het ondersteuningstraject. In de toekomst denken bijna alle gemeenten hier behoefte aan te hebben. Slechts 1 gemeente heeft hier geen enkele behoefte aan. 66 gemeenten hebben wel een behoefte aan de vorm van ondersteuning en 45 van hen zeggen hier veel behoefte aan te hebben.

Tabel 13 Vorm van ondersteuning – Fysieke bijeenkomsten

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Fysieke bijeenkomsten waar ambtenaren elkaar kunnen ontmoeten om kennis te delen en geïnformeerd te worden				
	n = 10	n = 17	n = 45	n = 72
Veel behoefte	70%	88,2%	51,1%	62,5%
Enige behoefte	30%	5,9%	37,8%	29,2%
Neutraal	0%	5,9%	8,9%	6,9%
Geen enkele behoefte	0%	0%	2,2%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Aan digitale seminars is minder behoefte; 24 gemeenten zeggen er wel behoefte aan te hebben, tegenover 26 gemeenten die geen uitgesproken mening hebben (i.e. "neutraal") en 20 gemeenten die hier geen enkele behoefte aan hebben. Digitale seminars zijn op dit moment geen onderdeel van het ondersteuningstraject en deze vorm is naar alle waarschijnlijkheid minder bekend bij de gemeenten.

Tabel 14 Vorm van ondersteuning – Digitale seminars

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Digitale seminars				
	n = 8	n = 17	n = 45	n = 70
Veel behoefte	12,5%	5,9%	0%	2,9%
Enige behoefte	25%	41,2%	28,9%	31,4%
Neutraal	50%	29,4%	37,8%	37,1%
Geen enkele behoefte	12,5%	23,5%	33,3%	28,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

De combinatie van fysieke contactmomenten en online sessies spreekt meer tot de verbeelding van de gemeenten; 43 gemeenten zeggen hier in de toekomst wel behoefte aan te hebben, tegenover 11 gemeenten die hier geen enkele behoefte aan denken te hebben.

Tabel 15 Vorm van ondersteuning – Fysieke en online sessies

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Een vorm waarbij fysieke contactmomenten voorkomen naast online sessies				
	n = 9	n = 17	n = 45	n = 71
Veel behoefte	22,2%	23,5%	13,3%	16,9%
Enige behoefte	44,4%	41,2%	44,4%	43,7%
Neutraal	33,3%	23,5%	22,2%	23,9%
Geen enkele behoefte	0%	11,8%	20%	15,5%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Nieuwsbrieven zijn een belangrijk onderdeel van de ondersteuning, zo blijkt uit tabel 16. Maar liefst 65 gemeenten zeggen hier behoefte aan te hebben, waarvan 42 er veel behoefte aan zeggen te hebben. Slechts 2 kleine(re) gemeenten zeggen geen enkele behoefte te hebben aan een nieuwsbrief.

Tabel 16 Vorm van ondersteuning – Nieuwsbrieven

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Nieuwsbrieven				
	n = 10	n = 17	n = 45	n = 45
Veel behoefte	70%	64,7%	53,3%	58,3%
Enige behoefte	30%	29,4%	33,3%	31,9%
Neutraal	0%	5,9%	8,9%	6,9%
Geen enkele behoefte	0%	0%	4,4%	2,8%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Gemeenten die aangeven ook behoefte te hebben aan andere vormen noemen hier uiteenlopende zaken, waarvan het meest genoemd zijn:

1. **Ondersteuning bij financiële zaken** (n = 8)

Dit loopt uiteen van het tijdig geven van duidelijkheid over financiering waardoor beleid hierop kan worden aangepast, en het nadenken over nieuwe manieren om oab-gelden te besteden tot het bieden van informatie en begeleiding bij het regelen van de financiële zaken.

2. **Sparringsessies en kennisdeling** (n = 7)

Hierbij gaat het volgens gemeenten om het uitwisselen van kennis en ervaringen met andere ambtenaren, met beleidsmakers en/of de ondersteuningsbureaus die het ondersteuningstraject aanbieden. In 2 gevallen gaat het om sparringsessies in de vorm van een 'denktank' of 'innovatie-groepje', waarin wordt nagedacht over nieuwe manieren om oab-gelden te besteden of wordt nagedacht over de toekomst. Men wil in contact komen met collega-ambtenaren en het uitwisselen van best practices wordt ook genoemd.

De andere wensen en opmerkingen van gemeenten over de vorm van de ondersteuning zijn ter illustratie opgenomen in bijlage 3.

2.3.2 Inhoud van het toekomstige ondersteuningstraject

De gemeenten⁵ zijn gevraagd aan welke inhoudelijke ondersteuning zij in de toekomst behoefte denken te hebben. Van te voren zijn 11 thema's / onderwerpen geformuleerd.

Gemeenten hebben wel behoefte aan informatie over de inzet van hbo'ers in de voorschool (zie tabel 17); 43 gemeenten zeggen hier behoefte aan te hebben ten opzichte van 26 gemeenten die deze behoefte niet hebben. Voor kleine(re) gemeenten is het onderwerp iets minder relevant; 18 gemeenten hebben geen informatie nodig over dit onderwerp. Het taalniveau (3F) van pedagogisch medewerkers (zie tabel 18) speelt echter wel in op de behoeften van de meeste kleine(re) gemeenten, terwijl dit voor G37- en G86-gemeenten minder geldt.

Tabel 17 De inzet van hbo'ers in de voorschool

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
De inzet van hbo'ers in de voorschool				
	n = 10	n = 17	n = 44	n = 71
Wel behoefte	70%	58,8%	59,1%	60,6%
Geen behoefte	30%	29,4%	40,9%	36,6%
N.v.t.	0%	11,8%	0%	2,8%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 18 Het invoeren van taalniveau 3F voor pedagogisch medewerkers

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het invoeren van taalniveau 3F voor pedagogisch medewerkers				
	n = 10	n = 17	n = 43	n = 70
Wel behoefte	20%	23,5%	76,7%	55,7%
Geen behoefte	60%	52,9%	23,3%	35,7%
N.v.t.	20%	23,5%	0%	8,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Ten aanzien van het invoeren van opbrengstgericht werken heeft iets meer dan de helft van de gemeenten (n = 41) wel een informatiebehoefte. Waar wel veel behoefte aan blijkt is het bevorderen van de ouderbetrokkenheid (zie tabel 20); 55 gemeenten hebben aangegeven dat zij in de toekomst meer informatie willen over dit onderwerp.

⁵ Enkele gemeenten hebben deze vraag niet gekregen omdat zij geen behoefte dachten te hebben aan een nieuw ondersteuningstraject, andere gemeenten gaven op de vraag als antwoord 'weet niet' en zijn in de tabellen 17 - 27 niet meegenomen.

Tabel 19 Het invoeren van opbrengstgericht werken

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het invoeren van opbrengstgericht werken				
	n = 10	n = 17	n = 42	n = 69
Wel behoefte	40%	64,7%	61,9%	59,4%
Geen behoefte	50%	35,3%	38,1%	39,1%
N.v.t.	10%	0%	0%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 20 Het bevorderen van ouderbetrokkenheid

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het bevorderen van ouderbetrokkenheid				
	n = 10	n = 17	n = 44	n = 71
Wel behoefte	70%	64,7%	84,1%	77,5%
Geen behoefte	20%	35,3%	15,9%	21,1%
N.v.t.	10%	0%	0%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 21 laat zien dat een andere grote behoefte is, zowel onder grote(re) als kleine(re) gemeenten, om (meer) informatie te krijgen over hoe men het bereik van de acties inzichtelijk kan maken, d.m.v. monitoring en/of resultaatmeting. 54 gemeenten geven aan dat het nieuwe ondersteuningstraject hier wat hen betreft aandacht aan moet besteden. De wens is ook aanwezig om meer informatie te krijgen over hoe een doorlopende lijn tussen voorschool en basisschool te realiseren is (zie tabel 22); 46 gemeenten hebben hier een informatiebehoefte, tegenover 26 gemeenten die geen behoefte zeggen te hebben.

Tabel 21 Inzichtelijk maken van het bereik/monitoring/resultaatmeting

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Inzichtelijk maken van het bereik/monitoring/resultaatmeting				
	n = 10	n = 17	n = 45	n = 72
Wel behoefte	80%	70,6%	75,6%	75%
Geen behoefte	10%	29,4%	24,4%	23,6%
N.v.t.	10%	0%	0%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 22 Het realiseren van een doorlopende lijn tussen voorschool en basisschool

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het realiseren van een doorlopende lijn tussen voorschool en basisschool				
	n = 10	n = 17	n = 45	n = 72
Wel behoefte	60%	64,7%	64,4%	63,9%
Geen behoefte	40%	35,3%	33,3%	34,7%
N.v.t.	0%	0%	2,2%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Het opzetten van zomerscholen speelt minder bij gemeenten; 19 gemeenten hebben behoefte aan informatie ten opzichte van 49 gemeenten die dit niet hebben. Bij sommige gemeenten speelt het onderwerp sowieso niet en is ook het opzetten van schakelklassen iets wat niet alle gemeenten op het netvlies hebben. Het opzetten van schakelklassen is wel een onderwerp waar iets meer gemeenten mee bezig zijn of iets mee moeten; 33 gemeenten willen graag meer informatie, voor 34 hoeft dit niet.

Tabel 23 Het opzetten van zomerscholen

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het opzetten van zomerscholen				
	n = 9	n = 17	n = 45	n = 71
Wel behoefte	22,2%	35,3%	24,4%	26,8%
Geen behoefte	55,6%	64,7%	73,3%	69%
N.v.t.	22,2%	0%	2,2%	4,2%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 24 Het instellen van schakelklassen

<i>Grootteklassen</i>	<i>G37</i>	<i>G86</i>	<i>Kleine(re) gem.</i>	<i>Totaal gem.</i>
Het instellen van schakelklassen				
	n = 9	n = 17	n = 45	n = 71
Wel behoefte	66,7%	41,2%	44,4%	46,5%
Geen behoefte	22,2%	41,2%	55,6%	47,9%
N.v.t.	11,1%	17,6%	0%	5,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Kwaliteitszorg is ook een onderwerp dat bij meer dan de helft van de gemeenten aandacht vereist en waar zij dan ook extra informatie over willen krijgen; 41 gemeenten hebben deze behoefte. Dit geldt ook voor het toezicht op vve (zie tabel 26) en voor de toestroom van vluchtelingenpeuters (zie tabel 27). Respectievelijk 46 en 51 gemeenten geven aan op deze thema's in de (nabije) toekomst een informatiebehoefte te hebben.

Tabel 25 Kwaliteitszorg

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
Kwaliteitszorg				
	n = 10	n = 17	n = 44	n = 71
Wel behoefte	70%	47,1%	59,1%	57,7%
Geen behoefte	20%	52,9%	40,9%	40,8%
N.v.t.	10%	0%	0%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 26 Het toezicht op vve

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
Het toezicht op vve				
	n = 10	n = 17	n = 44	n = 71
Wel behoefte	70%	58,8%	65,9%	64,8%
Geen behoefte	20%	41,2%	34,1%	33,8%
N.v.t.	10%	0%	0%	1,4%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 27 Toestroom van vluchtelingenpeuters

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
Toestroom van vluchtelingenpeuters				
	n = 10	n = 17	n = 44	n = 71
Wel behoefte	70%	82,4%	68,2%	71,8%
Geen behoefte	10%	17,6%	27,3%	22,5%
N.v.t.	20%	0%	4,5%	5,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Andere thema's / onderwerpen

Van de gemeenten hebben er 36 (i.e. 48%) aangegeven wel behoefte te hebben aan informatie/ondersteuning over een ander thema of onderwerp (naast de, in de telefonische vraaggesprekken uitgevraagde 11 onderwerpen). 6 gemeenten noemen hier het Harmonisatietraject (in het kader van vve/voorscholen) en 10 gemeenten noemen het financiële perspectief (al dan niet in kader van subsidieverlening).

Daarnaast hebben veel van deze gemeenten gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een open antwoord te geven. Zaken die het vaakst genoemd zijn:

- 1. Informatie over (de combinatie van) vve, IKC's en zorg** (n = 14)
Gemeenten zoeken naar uiteenlopende informatie in het kader van vve en de combinatie van vve en zorg.
- 2. Informatie over plannen, wetten en regelingen vanuit het Ministerie** (n = 6)
Gemeenten hebben behoefte aan informatie vanuit het Ministerie over o.a. toekomstige en huidige veranderingen zoals de nieuwe gewichtenregeling, de doelgroep bepaling in 2018 en de plannen omtrent het verlagen van de leerplichtleeftijd.
- 3. Specifieke aandacht voor kleine(re) gemeenten** (n = 5)

Gemeenten wensen een vertalingslag naar de toepassing van oab en vve binnen kleine(re) gemeenten.

Aanvullende wensen en opmerkingen van gemeenten over de inhoud van de ondersteuning zijn ter illustratie opgenomen in bijlage 3.

2.3.3 Mogelijke mentor-rol van G37-gemeenten

Een mogelijke optie binnen het toekomstige ondersteuningstraject zou zijn dat G37-gemeenten met al hun opgedane ervaring als mentor gekoppeld zouden kunnen worden aan een of meerdere G86- of kleine(re) gemeente(n). De gemeenten zijn gevraagd of zij ervoor zouden voelen als zij een mentorrol zouden verrichten voor kleine(re) gemeenten in de omgeving (G37-gemeenten), dan wel of zij ervoor zouden voelen om gekoppeld te worden aan een G37-gemeente die, als ervaringsexpert, kan dienen als mentor-gemeente (G86-gemeenten en kleine(re) gemeenten).

Tabel 28 Mentor-rol G37-gemeenten

Grootteklassen	G37	G86	Kleine(re) gem.	Totaal gem.
	n = 9	n = 17	n = 45	n = 71
Ja (volmondig ja)	44,4%	58,8%	26,7%	36,6%
Nee (zeker niet)	22,2%	5,9%	20%	16,9%
Misschien	33,3%	35,5%	53,3%	46,5%
Totaal	100%	100%	100%	100%

De meningen onder de gemeenten zijn verdeeld over het idee van een mentor-rol voor G37-gemeenten. 26 gemeenten zeggen hier wel wat voor te voelen, ten opzichte van 12 gemeenten die dit niet zien zitten (i.e. 2 G37-gemeenten, 1 G86-gemeente en 9 kleine(re) gemeenten) en 33 gemeenten die dit wellicht zouden zien zitten (i.e. 3 G37-gemeenten, 6 G86-gemeenten en 24 kleine(re) gemeenten).

Van de twee G37-gemeenten die aangeven niets te voelen voor een mentor-rol zegt de ene gemeente hier geen tijd voor te hebben, terwijl de andere gemeente zegt dat dit afhankelijk is van de invulling van de mentor-rol. Bij de ene G86-gemeente die aangeeft geen interesse te hebben in een G37-mentor-gemeente komt dit ook door een gebrek aan tijd, maar speelt daarnaast mee dat zij al veel onderwerpen van het vve-beleid hebben afgerond.

De 9 kleine(re) gemeenten die niets zien in een G37-mentor-gemeente geven aan dat hier simpelweg geen behoefte aan is (n = 3), dat er geen tijd voor is (n = 2) en/of dat ze bij vragen de grote gemeenten nu al weten te vinden (n = 1). Meer gemeenten (n = 5) geven aan dat zij vinden dat de problematiek die aanwezig is bij kleine(re) gemeenten niet vergelijkbaar is tot de problematiek binnen de G37-gemeenten. 2 gemeenten geven aan zich dan ook liever te vergelijken met gemeenten van gelijke grootte, en 1 gemeente richt zich tot de P10. Een enkele gemeente zegt geen behoefte te hebben aan een mentor omdat door het geringe budget het onderwijsachterstandenbeleid geen prioriteit is voor de gemeente.

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst⁶

V01

In het kader van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid krijgt u als gemeente rijkssubsidie om taalachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen en/of weg te werken. Speelt het onderwijsachterstandenbeleid bij jullie in de gemeente een grote rol?

Kunt u dit aangeven op een schaal van 1 tot 10?

[vragen 2 t/m 8 voor de G86-gemeenten en overige gemeenten]

V02

Naast de rijkssubsidie die u ontvangt heeft u de mogelijkheid om deel te nemen aan een ondersteuningstraject vanuit het consortium van Oberon, Sardes en de CED-groep waarin zij extra informatie krijgen en kennis kunnen uitwisselen over het onderwerp.

Ik noem u een aantal activiteiten - waar u als kleinere gemeente ook aan deel heeft kunnen nemen - kunt u aangeven of u ervan gehoord heeft?

- 1 Regio-bijeenkomsten, ookwel bekend als Kenniskringen
  - 2 Light-Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
  - 3 Handreikingen
  - 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)
  - 5 Nieuwsbrieven (toelichting: gemaakt en verstuurd vanuit de Kenniskringleiders)
  - 6 Subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters
-

V02A

En kunt u aangeven of u heeft deelgenomen of er gebruik van heeft gemaakt?

- 1 Regio-bijeenkomsten, ookwel bekend als Kenniskringen
  - 2 Light-Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
  - 3 Handreikingen
  - 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)
  - 5 Nieuwsbrieven (toelichting: gemaakt en verstuurd vanuit de Kenniskringleiders)
  - 6 Subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters
-

V03

Kunt u op een schaal van 1 tot 10 aangeven of de activiteit toegevoegde waarde heeft gehad voor de gemeentelijke praktijk?

- 1 Regio-bijeenkomsten, ookwel bekend als Kenniskringen
-

⁶ Wij hebben in deze bijlage niet bij alle vragen de antwoordcategorieën vermeld. De gemeenten hebben bij elke vraag de beschikking gehad over het antwoord "weet niet", bij veel vragen is ook de optie "niet van toepassing" meegenomen.

- 2 Light-Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
- 3 Handreikingen
- 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)
- 5 Nieuwsbrieven (toelichting: gemaakt en verstuurd vanuit de Kenniskringleiders)
- 6 Subkringen over de toestroom van vluchtelingenpeuters

V05⁷

Hoe heeft u de hoeveelheid van het aanbod binnen de huidige ondersteuning ervaren?

- 1 Te veel
- 2 Precies goed
- 3 Te weinig

V06

U heeft deelgenomen aan de regio-bijeenkomsten. Sluiten de regio-bijeenkomsten, of Kenniskringen, goed aan bij uw ondersteuningsbehoefte?

- 1 Ja
- 2 Nee

V07

U heeft aangegeven dat u gebruik heeft gemaakt van de (light) liaisons. Voelt u zich geholpen door de (light) liaisons?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Ik heb amper tot geen contact gehad met (light) liaisons

V08

U heeft gebruik gemaakt van de website. Vindt u op de website de informatie die u nodig heeft?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Ik bezoek de website (bijna) nooit

[vragen 9 t/m 15 alleen voor de G37-gemeenten]

V09

Naast de rijkssubsidie heeft u als G37-gemeente al langer de mogelijkheid om deel te nemen aan een ondersteuningstraject vanuit het consortium van Oberon, Sardes en de CED-groep waarin u extra informatie krijgt en kennis kan uitwisselen over het onderwerp. Ik noem u een aantal activiteiten, waar u aan deel heeft kunnen nemen, kunt u aangeven of u ervan gehoord heeft?

- 1 G37-bijeenkomsten
- 2 Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
- 3 Handreikingen
- 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)

---

⁷ Vraag 4 is naar aanleiding van de proefgesprekken komen te vervallen.

V9A

En kunt u aangeven of u heeft deelgenomen / of er gebruik van heeft gemaakt?

- 1 G37-bijeenkomsten
- 2 Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
- 3 Handreikingen
- 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)

V11⁸

Kunt u aangeven of de activiteit toegevoegde waarde heeft gehad voor de gemeentelijke praktijk?

- 1 G37-bijeenkomsten
- 2 Liaisons, experts die de gemeenten ondersteunen
- 3 Handreikingen
- 4 Website (www.vveschakelklassenzomerscholen.nl)
- 5 Anders

V11A

Kunt u aangeven welke andere activiteiten dat dan waren?

V12

Hoe heeft u de hoeveelheid van het aanbod binnen de huidige ondersteuning ervaren?

- 1 Te veel
- 2 Precies goed
- 3 Te weinig

V13

U heeft deelgenomen aan de G37-bijeenkomsten. Sluiten de bijeenkomsten goed aan bij uw ondersteuningsbehoefte?

- 1 Ja
- 2 Nee

V14

U heeft aangegeven dat u gebruik heeft gemaakt van de Liaisons. Voelt u zich geholpen door de Liaisons?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Ik heb amper tot geen contact gehad met Liaisons

V15

U heeft gebruik gemaakt van de website. Vindt u op de website de informatie die u nodig heeft?

- 1 Ja
- 2 Nee
- 3 Ik bezoek de website (bijna) nooit

---

⁸ Vraag 10 is naar aanleiding van de proefgesprekken komen te vervallen.

[Vraag 16 t/m 18 alleen voor gemeenten die geen gebruik hebben gemaakt van het ondersteuningstraject]

V16

Waarom heeft u geen gebruik gemaakt van het ondersteuningstraject?

- 1 Ik was niet bekend met het ondersteuningstraject
- 2 Ik wist niet welke mogelijkheden er waren binnen het ondersteuningstraject
- 3 Mijn gemeente heeft/ik heb geen ondersteuningsbehoefte
- 4 De ondersteuning/informatie die ik nodig heb wordt niet geboden
- 5 De ondersteuning/informatie die ik nodig heb vind ik via andere kanalen
- 6 Ik heb / wij hebben geen tijd om deel te nemen aan het ondersteuningstraject

[Vraag 16A alleen indien vraag 16 = antwoord 5]

V16A

Via welke andere kanalen heeft u informatie gevonden?

- 1 Via andere gemeenten
- 2 Via de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)
- 3 Via andere ondersteunende organisaties, zoals: ...

V17

Het huidige ondersteuningstraject loopt af, denkt u in de toekomst mogelijk wel behoefte te hebben aan het nieuwe ondersteuningstraject?

V18

Waarom heeft u geen behoefte aan een nieuw ondersteuningstraject?

- 1 Ik heb (ook) geen gebruik gemaakt van het huidige ondersteuningstraject
- 2 Ik heb (ook) niets gehad aan het huidige ondersteuningstraject
- 3 Ik heb / mijn gemeente heeft geen problemen, alles loopt goed
- 4 Wij regelen alles zelf, ook onze ondersteuning

[Vraag 19 t/m 24 voor alle gemeenten: G37, G86 en overige gemeenten]

V19

In het voorjaar van 2017 start een nieuw ondersteuningstraject. Denkt u in de toekomst behoefte te hebben aan het nieuwe ondersteuningstraject?

V20

Waarom heeft u geen behoefte aan een nieuw ondersteuningstraject?

- 1 Ik heb (ook) geen gebruik gemaakt van het huidige ondersteuningstraject
  - 2 Ik heb (ook) niets gehad aan het huidige ondersteuningstraject
  - 3 Ik heb / mijn gemeente heeft geen problemen, alles loopt goed
  - 4 Wij regelen alles zelf, ook onze ondersteuning
-

V21

In het voorjaar van 2017 start een nieuw ondersteuningstraject. Welke vorm van ondersteuning zou u willen en kunt u aangeven hoeveel behoefte u daaraan heeft?

U kunt steeds antwoorden met "veel behoefte, enige behoefte, neutraal of geen enkele behoefte".

- 1 Duidelijke website met alle bruikbare informatie
- 2 Liaisons (i.e. experts die een gemeente kan benaderen wanneer zij vragen heeft)
- 3 Brochures/handreikingen
- 4 Fysieke bijeenkomsten waar ambtenaren elkaar kunnen ontmoeten om kennis te delen en geïnformeerd te worden.
- 5 Digitale seminars
- 6 Een vorm waarbij fysieke contactmomenten voorkomen naast online sessies
- 7 Nieuwsbrieven

V22

Is er nog een andere vorm van ondersteuning waar u behoefte aan heeft binnen het toekomstige ondersteuningstraject?

V23

Binnen het onderwijsachterstandenbeleid spelen verschillende onderwerpen. Ik noem nu enkele thema's of onderwerpen. Kunt u aangeven welke thema's of onderwerpen in uw gemeente minder goed lopen of aandacht vereisen en over welke onderwerpen u extra informatie en ondersteuning ontvangt via het toekomstige ondersteuningstraject⁹?

Heeft u behoefte aan extra informatie over (het onderwerp):

1. De inzet van hbo'ers in de voorschool
2. Het invoeren van taalniveau 3F voor pedagogisch medewerkers
3. Het invoeren van opbrengstgericht werken
4. Het bevorderen van ouderbetrokkenheid
5. Inzichtelijk maken van het bereik/monitoring/resultaatmeting
6. Het realiseren van een doorlopende lijn tussen voorschool en basisschool
7. Het opzetten van zomerscholen
8. Het instellen van schakelklassen
9. Het toezicht op vve
10. De toestroom van vluchtelingenpeuters

V24

Is er nog een ander thema of onderwerp waar u informatie of ondersteuning over wilt ontvangen binnen het toekomstige ondersteuningstraject?

[Vraag 25 en 26 voor de G86- gemeenten en overige gemeenten]

---

⁹ De respondenten konden hier kiezen uit de antwoordcategorieën: veel behoefte, enige behoefte, neutraal, geen enkele behoefte, weet niet en niet van toepassing.

V25

Staat u er voor open als uw gemeente wordt gekoppeld aan een G37-gemeente die, als ervaringsexpert, kan dienen als mentor-gemeente? Zou u daar volmondig ja op zeggen, zeker niet of misschien?

[V26 alleen als V25 is 'Nee']

V26

Waarom voelt u hier niks voor?

- 1 Gerichte samenwerking met een G37-gemeente vindt nu al plaats (en hoeft niet verder te worden gestimuleerd)
- 2 Als wij vragen hebben weten wij de grotere gemeenten (nu al) wel te vinden
- 3 Daar hebben wij geen tijd voor
- 4 Daar hebben wij geen behoefte aan
- 5 Dat ligt aan de invulling van de mentorrol
- 6 De problematiek van de grote gemeenten is niet vergelijkbaar met die van kleine(re) gemeenten
- 7 Wij vergelijken ons liever met / leren liever van gemeenten van gelijke grootte

[vragen 27 en 28 voor de G37-gemeenten]

V27

Zou u er wat voor voelen als uw gemeente een mentorrol zou verrichten voor kleine(re) gemeenten in de omgeving?

[V28 alleen als V27 is 'Nee']

V28

Waarom voelt u hier niks voor?

- 1 Gerichte samenwerking met kleine(re) gemeenten vindt nu al plaats (en hoeft niet verder te worden gestimuleerd)
- 2 Als de kleine(re) gemeenten vragen hebben weten zij ons (nu al) wel te vinden
- 3 Daar hebben wij geen tijd voor
- 4 Daar hebben wij geen behoefte aan
- 5 Dat ligt aan de invulling van de mentorrol
- 6 De problematiek van de grote gemeenten is niet vergelijkbaar met die van kleine(re) gemeenten
- 7 Wij vergelijken ons liever met / leren liever van gemeenten van gelijke grootte

[Vraag 29 en 30 voor alle gemeenten: G37, G86 en overige gemeenten]

V29

Heeft u nog iets gemist in deze enquête, dat u wel mee wilt geven aan het Ministerie van OCW met betrekking tot het toekomstige ondersteuningstraject?

V30

Als u wilt kunnen wij u een link sturen naar een online omgeving waar u uw mening over het ondersteuningstraject in ruimere zin kunt formuleren. Heeft u daar behoefte aan?

Bijlage 2 Populatie

Verdeling in regio's en grootteklassen in de totale populatie van 341 gemeenten die Rijkssubsidie ontvangen voor het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid.

Regio	Grootteklassen		G37- gemeenten		G86- gemeenten		Overige gemeenten		Totaal alle gemeenten	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
De 3 grote steden plus randgemeenten	4	10,80%	6	7,00%	5	2,30%	15	4,40%		
Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (exclusief Nielsen I gemeentes)	10	27,00%	29	33,70%	62	28,40%	101	29,60%		
Groningen, Friesland en Drenthe	3	8,10%	11	12,80%	34	15,60%	48	14,10%		
Overijssel, Gelderland en Flevoland	11	29,70%	17	19,80%	51	23,40%	79	23,20%		
Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	9	24,30%	23	26,70%	66	30,30%	98	28,70%		
Totaal	37	100,00%	86	100,00%	218	100,00%	341	100,00%		
% van totale populatie	37	10,85%	86	25,22%	218	63,93%	341	100,00%		

Vorm

Is er nog een andere vorm van ondersteuning waar u behoefte aan heeft binnen het toekomstige ondersteuningstraject?

Overige open antwoorden:

- Landelijke plenaire informatiebijeenkomst; gecombineerde experttafels met o.a. het Nederlands Jeugdinstituut en/of de PO Raad.
- Een groepje die zich bezighoudt met innovatie. Dus nieuwe manieren om oab-gelden te besteden. Dat iemand meedenkt met de grenzen die mogelijk zijn met die middelen.
- Met een select groepje toekomstige dingen uitdenken. Een soort denktank. Vooral door blijven gaan.
- De mogelijkheid om zelf in te huren; praktische ondersteuning en afstemming met andere gemeentes in de regio. Het hele jeugdstelsel is ook regionaal geregeld.
- Conferenties, welke dieper gaan dan een kenniskring.
- De aanwezigheid van iemand van OCW binnen de kenniskring, als agenda-lid.
- Individuele bezoeken aan gemeenten om te sparren (als consultant, coach).
- Nauwer contact tussen de G4 en de G32 en de andere gemeenten.
- Fysieke ondersteuning (in de vorm van een persoon op locatie) om onderzoek te doen naar de doorontwikkeling van peuterspeelwerk, kinderopvang en vve.

Inhoud

Is er nog een ander thema of onderwerp waar u informatie of ondersteuning over wilt ontvangen binnen het toekomstige ondersteuningstraject?

- Specifieke aandacht voor kleine(re) gemeenten
  - Informatie specifiek gericht op kleinere gemeenten met veel kleine kernen waar de bezetting steeds lager wordt. Je hebt wel de verplichting tot bereik.
  - oab en vve in een plattelandsgemeente.
  - Omgaan met een krap budget in een plattelandsgemeente (vve).
  - Vertaling van alles wat toegepast kan worden voor de kleinere gemeenten.
  - Toeleiding VVE plattelandsgemeente.
- Kennisdeling
  - Contactinformatie delen van contactpersonen van andere gemeenten in de regio, zodat contact kan worden gezocht om te sparren.
  - Best practices.
- Onderzoek / Kennis
  - Relevant onderzoek op het gebied van onderwijsachterstandenbeleid (gelijke kansenbeleid).
- vve, IKC's, zorg
  - Hoe je met het onderwijsachterstandenbeleid vve wat meer op afstand kunt nemen als overheid, zonder dat de kwaliteit daarbij achteruitgaat.
  - vve in het kader van oprichting van IKC's.
  - Alles in de aansluiting tussen de voorschoolse educatie en de jeugdhulpverlening.
  - Hoe om te gaan met kinderdagverblijven die vve gecertificeerd zijn. vve aanbieden in een reguliere dagopvang.
  - Multiproblematiek.

- Definitie doelgroep peuters/kinderen.
- HBO opleidingen op het gebied van het jonge kind. hoe gaan we zorgen dat we voldoende goed opgeleid personeel in de voorschool krijgen.
- IKC vorming.
- Zorgkinderen.
- Kwaliteitseisen die je kan stellen aan vve.
- Voorschool in een IKC.
- De link tussen vve, passend onderwijs en preventief jeugdbeleid.
- Samenwerking peuterspeelzaalwerk en kinderopvang op gebied van vve.
- Zorg (peuters en kleuters met zorgvragen).
- Financiering
  - De wijze van de verschillende manieren van financiering van de vve bij kinderopvang en peuterspeelzaal.
  - De rijks wijzigingen m.b.t gelden die naar kinderopvangs gaan. Dat duidelijk wordt wat er gaat veranderen in 2018.
- Breder onderwijsachterstandenbeleid
  - De samenhang tussen vve, onderwijsachterstandenbeleid en schakelklassen.
  - Wat je nog meer kan doen dan alleen het vve aanbieden voor onderwijsachterstanden.
- Juridische ondersteuning
- Regionaal
  - Het regionale, de link naar passend onderwijs.
- Samenwerking
  - Resultaatafspraken met schoolbestuurders.
  - Wijze van sturing van je veld (zonder macht), samenwerking met schoolbesturen, integraal beleid, samenwerking in het sociale domein.
- Ministerie
  - De nieuwe plannen om vanuit het rijk de leerplichtleeftijd te verlagen zodat peuters eerder naar school kunnen gaan.
  - Doelgroep bepaling in 2018.
  - Het bereik. VNG en Ministerie moeten nadenken hoe de leerplicht naar 4 jaar gebracht kan worden.
  - Wetswijzigingen.
  - Meer overleg met de inspectie.
  - De nieuwe gewichtenregeling.

Informatievoorziening vanuit het Ministerie¹⁰

Wat gemeenten ook noemen is dat zij behoefte hebben aan tijdige informatie vanuit het Ministerie. Over de informatievoorziening vanuit het Ministerie wordt daarnaast nog de behoefte geuit aan:

- Creativiteit. Een respondent geeft aan: "Wat ik heel erg mis in alle info is creativiteit. Alles is gestandaardiseerd. De uitwerking vanuit het Ministerie sluit totaal niet aan op de plaatselijke situatie."
- Duidelijkheid over het rechtsgeldig besteden van oab-gelden.
- Tijdige duidelijkheid over de (omvang van de) financiering, zodat het beleid hierop kan worden aangepast.

¹⁰ Hierover zijn geen vragen gesteld in de vragenlijst, maar is door gemeenten zelf benoemd tijdens het telefonische vraaggesprek.

Bijlage 4 **Extra online open antwoorden**

Vraag 1:

Wat wilt u het Ministerie van OCW nog meegeven over het huidige ondersteuningstraject?

1. Fijn dat er mogelijkheid was om uit te wisselen met andere gemeenten. Sommige bijeenkomsten G37 niet zo relevant - werd informatie gedeeld die al bekend was. Andere wel inspirerend/informatief.
2. Zeer waardevol omdat het veelal eenpitters zijn bij de gemeente en de wisselingen van ambtenaren elkaar snel opvolgen.
3. Vanuit de gemeente Weert wil ik graag melden dat we het ondersteuningstraject erg waarderen.
  - contact met beleidsmakers ministerie
  - onderling contact collega gemeentenIn beide gevallen gaat het om de combinatie van halen van informatie en het meegeven van feedback over impact van landelijk beleid op lokaal gebied. We constateren dat de grote gemeenten dichtbij het vuur zitten en grote belangen/budgetten vertegenwoordigen. Maar de kleinere gemeenten hebben vaak andere problematieken: versnippering, krimp waardoor VVE anders geregeld moet worden als in grote steden. Voeg daarbij het gegeven dat tuinbouwgebieden (Poolse arbeiders) en AZC's vooral aan de randen van het land/in krimpgebieden liggen.... Dat vraagt om aanpak op maat.

Vraag 2:

Wat wilt u het Ministerie van OCW nog meegeven m.b.t. de vorm van het nieuwe ondersteuningstraject dat start in het voorjaar van 2017?

4. Fijn dat het ministerie input ophaalt over nieuwe ontwikkelingen/voorstellen bij gemeenten in bijeenkomsten in kleine groep. Daar wordt het beleid vast beter van.
5. 3 tot 4 keer per jaar is voor onze gemeente voldoende. Wel jammer dat als je al iets voorop loopt met je gemeente dat je dan vooral veel kennis brengt en er minder te halen valt.
6. Van belang: breder kijken, link met andere ministeries. Onderwijsachterstandenbeleid raakt heel dicht aan:
  - toegang tot kinderopvang
    - o vangnet voor ouders die geen belastingtoeslag krijgen, hun kinderen zijn bovengemiddeld vaak doelgroep VVE
    - o risico op terugbetaling belastingtoeslag is 1 op 3, vooral voor laaggeletterden reden om niet (meer) gebruik te maken van opvang. Dus graag overleg met belastingdienst/min soza om risico tot redelijkheid terug te brengen.
  - armoedebeleid (overerving van armoede voorkomen door VVE, net voor kinderen van ouders in schulden is stopzetten kinderopvang funest)
  - jeugdhulp (preventie vaak nodig bij VVE doelgroep, kinderopvang is vindplaats)
  - participatie (ouders kunnen participeren/financieel zelfstandig worden als kinderopvang wordt gefaciliteerd)
  - inburgering en vluchtelingenproblematiek

Vraag 3:

Wat wilt u het Ministerie van OCW nog meegeven m.b.t. de inhoud van het nieuwe ondersteuningstraject dat start in het voorjaar van 2017?

7. Gemeenten goed op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen (er komen er heel wat aan de komende tijd). Gebruik gemeenten ook om wet/beleid beter uitvoerbaar vorm te geven (wordt soms al gedaan). In kleine groep. Uitwisseling tussen gemeenten faciliteren is prettig. Onderwerpen kunnen soms relevanter. Onderwerpen komende tijd: Harmonisatie, Kwaliteitseisen kinderopvang (nieuwe), Toezicht OI en GGD (nieuwe toezichtkader), zorg/ 'passende opvang' voor peuters.
8. Vooral de vertaling van de plannen van het ministerie ervaar ik als zeer waardevol.
9. Vooral handhaven: sparren tussen landelijke en lokale overheid, over nieuw beleid en vragen van Kamercommissie onderwijs.

Vraag 4:

Heeft u aanvullend nog een vraag of opmerking die u aan het Ministerie van OCW wilt meegeven over dit onderwerp?

10. De beste ondersteuning is duidelijkheid vanuit het ministerie zelf: wat betreft beleid en vooral ook middelen. Onduidelijkheid over beschikbare middelen maakt het voor gemeente heel lastig een efficiënt en effectief beleid te voeren met de beschikbare middelen. Hierbij is het van belang minimaal vier jaar vooruit zekerheid te hebben over middelen. Gemeenten werken met subsidiecycli, die over meerdere jaren lopen (beleid-aanvraag-beschikking-verantwoording). Bovendien gaat er tijd overheen voordat beleid ook daadwerkelijk geïmplementeerd is. Gemeenten werken met draagvlak in het veld, niet met toverstokjes.
11. Wellicht nog een keer uitleggen wat een G86 gemeente etc. inhoud en hoe dat tot stand is gekomen. G37 en dit terminologie.
12. Ik zou graag meedenken over de in ontwikkeling zijnde beleidsregels t.a.v.¹¹:
  - toegang alle kinderen tot peuteropvang oplosbare, praktische belemmeringen in kleine gemeenten
  - criteria gewichtenleerlingen/verdeling budget G37/overige gemeenten
  - praktische verbindingen diverse beleidsterreinen (in kleine gemeenten makkelijker inzichtelijk).

---

¹¹ Nb. Deze respondent heeft contactgegevens achtergelaten voor het Ministerie. Deze contactgegevens zijn via het onderzoeksteam te verkrijgen, maar hier wegens anonimiteitsoverwegingen weggelaten.